

MAHIDOL
UNIVERSITY
PRESS

อรรถศาสตร์ เบื้องต้น Introduction to Semantics

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.คุณหญิงสุริยา รัตนกุล

สารบัญ

	หน้า
คำนำในการพิมพ์ครั้งที่สอง	(1)
คำนำในการพิมพ์ครั้งที่หนึ่ง	(3)
คำนิยม	(4)
สารบัญ	(8)
บทที่หนึ่ง	3
บทนำ	3
1.1 วิชาอรรถศาสตร์เป็นวิชาศึกษาเรื่องความหมายในภาษา	3
1.2 คำว่าอรรถศาสตร์และวิชาอรรถศาสตร์	5
1.3 คำว่า Semantics	6
1.4 วิชาอรรถศาสตร์ในปัจจุบันศึกษาความหมายในภาษาพูด	7
1.5 วิชาอรรถศาสตร์กับวิชาอื่นๆ	10
เชิงอรรถของบทที่หนึ่ง	20
บทที่สอง	25
แนวคิดเรื่องความหมาย	25
2.1 ความหมาย (meaning) และหมายความ (to mean)	25
2.2 แนวความคิดเรื่องนามบัญญัติ (naming)	28
2.3 แนวความคิดเรื่องมโนทัศน์ (concept)	46
2.4 แนวความคิดของนักพฤติกรรมศาสตร์ (Behaviorist)	55
2.5 แนวความคิดเรื่องความหมายในภาษาอยู่ที่การใช้ (use) ภาษา	59
เชิงอรรถของบทที่สอง	65
บทที่สาม	81
ประเภทต่างๆ ของความหมาย	81

	หน้า
3.1 ความหมายประจำรูปภาษา (Sense) และความหมายอ้างอิง (Reference)	81
3.2 ความหมายสื่อสาระ (descriptive meaning)	88
ความหมายสื่อสังคม (social meaning) และ	89
ความหมายสื่ออารมณ์ (expressive meaning)	94
3.3 ความหมายอุปลักษณ์ (denotation) และ	97
ความหมายปริลักษณ์ (connotation)	97
3.4 ความหมายหลัก (literal meaning) และความหมายเปรียบ (figurative meaning หรือ metaphorical meaning)	108
เชิงอรรถของบทที่สาม	112
บทที่สี่	119
หน่วยต่างๆ ของความหมาย	119
4.1 หน่วยที่เล็กกว่าคำ	119
4.2 คำ (lexeme)	136
4.3 คำประสม (compound word)	157
4.4 วลีสำเร็จรูป (multiword lexical unit)	162
4.5 วลี (phrase)	164
4.6 ประโยค (sentence)	166
เชิงอรรถของบทที่สี่	174
บทที่ห้า	193
การศึกษาคำความหมายตามแนวภาษาศาสตร์ภาคประวัติ	195
5.1 สาเหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำ	196
5.2 สาเหตุการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำ ตามแบบอ็องตวน เมยเยต์ (Antoine Meillet)	208

5.3	สาเหตุทางสังคม (Social causes)	212
5.4	ธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงความหมายในภาษา	223
5.5	ข้อสังเกตเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำ	248
5.6	ผลของการเปลี่ยนแปลงความหมาย (The Consequences of Semantic Change)	255
	เชิงอรรถของบทที่ห้า	264
	บทที่หก	271
	การศึกษาเรื่องความหมายตามแนวของนักภาษาศาสตร์	273
	สำนักเน้นโครงสร้าง (Structural semantics)	
6.1	การแสดงความหมายด้วยการสร้างขึ้นเป็นคำ (lexicalize)	276
6.2	ความคิดหลักของเฟร์ดินองต์ เดอ โซซูร์ (Ferdinand de Saussure) ที่เกี่ยวกับบอรรคศาสตร์	282
6.3	การศึกษาภาษาในแนวสัมพัทธ์ (Relativism) และการศึกษาภาษาในแนวเน้นหน้าที่ (Functionalism)	291
6.4	บริเวณความหมาย (Semantic fields)	298
6.5	การพิจารณาเรื่องการประจุความหมายเข้าเป็นคำ (encapsulation)	300
6.6	ความสัมพันธ์ของความหมาย (sense relations)	301
	เชิงอรรถของบทที่หก	316
	บรรณานุกรมเลือกสรร	319